

Знатният рак
гръцка народна приказка

Имало едно време един рибар. Той имал жена и три деца. Всеки ден отивал да лови риба и каквото улавял, продавал го на царя. Един ден между рибите намерил един златен рак. Като се върнал в къщи, турил рибите в една тава, а рака, който бил тъй хубав, поставил на лавицата. Жената на рибаря се заловила да чисти рибите и като повдигнала полата си, та ѝ се виждали краката, тя чула някакъв глас, който казал:

— Спусни си бързо роклята и покрий краката си!

Погледнала наоколо, видяла рака горе и му рекла:

— Ха! Ти си знаел да приказваш, глупаво раче! — И го снела, та го турила в една чиния.

Когато се върнал мъжът ѝ, седнали на трапезата да вечерят.

Изведнъж ракът се обадил от чинията:

— Дайте и на мене да си хапна!

Смаяли се мъжът и жената и му сложили малко от гозбата на една тарелка. Като се наял ракът, погледнали и какво да видят? — тарелката била пълна със злато. Оттогава рибарят и жена му обикнали много рака, още повече че всеки ден се повтаряло същото и тарелката била все пълна със злато.

Един ден ракът казал на жената на рибаря:

— Върви при царя и му кажи, че искам да се оженя за малката му дъщеря!

Жената отишла и обадила на царя каквото ѝ поръчал ракът. Дарят се засмял, но си помислил, че ракът може да бъде някой омагьосан царски син, и затова казал:

— Иди, бабо, и кажи на рака, че ще му дам дъщеря си, ако утре заран пред палата ми се вдигне един зид, по-висок от палата, и ако на този зид поникнат всички цветя на света.

Жената се върнала в къщи и обадила на рака каквото чула. Той ѝ дал тогава една златна пръчка и казал:

— Иди пак при царя, удари три пъти на мястото, където са ти показали, и утре там ще стои стената!

Жената отишла и направила, както ѝ заръчал ракът. Като се събудил заранта царят, какво да види? Всичко, което поискал, станало пред палата му. Жената дошла пак мри него и му казала:

— Каквото заповяда, е направено.

— Вярно — отговорил царят, — но аз няма да дам дъщеря си, докато пред палата ми не стане една градина и в нея не се появят три извора: от първия да тече злато, от втория диаманти, а от третия брилянти.

Жената ударила с магическата пръчка и на другата заран всичко било, както пожелал царят. Тогава той се съгласил да даде дъщеря си за жена на рака и на другия ден трябвало да стане сватбата.

Тогава ракът казал на стария рибар:

— Ето ти една пръчка, иди и почукай на планината три пъти! Ще излезе един арапин и ще те попита какво искаш. Ти му кажи: „Прати ме твоят господар, царят, да му дадеш златната му дреха със слънцето“. После ще му поискаш златната рокля с цяла градина цветя и още златната възглавничка. И донеси всичко тук!

Старецът отишъл, направил, както му било поръчано, и донесъл всичко. Ракът се облякъл в златната дреха и се качил на златната възглавничка. Рибарят го взел и го понесъл към царя.

Като пристигнали в палата, ракът дал другата дреха на царската дъщеря, после останал насаме с нея и разказал своята тайна: той бил син на най-големия цар на света, но бил прокълнат да бъде през деня рак и само нощем човек; а когато пожелал, можел да се превръща и в орел. Едва казал това, ракът се поотърсил и изведнъж се превърнал в хубав момък. Но на другата заран той пак навлякъл рачешките черупки. И това се повтаряло всеки ден.

Всички в двореца се чудели как царската дъщеря може да бъде тъй любезна и внимателна към рака. Те дебнели и дебнели, но не могли да открият нищо. Изминала така цяла година и царската дъщеря родила син. Кръстили го Венеамин.

Царицата се ядосвала много, че има такъв зет, и един ден рекла на царя:

— Я попитай дъщеря си дали не иска да се омъжи за другиго и да остави рака!

Като попитали царската дъщеря, тя отговорила:

— Този ми е отреден, само него искам!

Царят казал:

— Ще направя събор, ще повикам всички царски синове и който ти хареса, за него ще те омъжа!

Вечерта царската дъщеря разправила всичко на рака и той ѝ казал.

— Вземи тази пръчка, иди и почукай в градината! Ще излезе един арапин и ще попита: „Защо ме викаш, какво искаш от мен, девойко?“ Ти тогава ще му кажеш: „Прати ме твоят господар. Дай му златната дреха, сабята и сребърната ябълка.“ И ми донеси всичко.

Тя отишла и получила всичко. На другата вечер ракът — царският син — се облякъл и отишъл на събора. Преди да тръгне, рекъл на жена си:

— Да не би, като ме видиш, да кажеш, че съм рак. Защото тогава трябва да те напусна. Седни със сестрите си до прозореца, аз ще мина край вас и ще ти подхвърля сребърната ябълка. Ти я хвани и я вдигни. Ако те попитат кой съм аз, ти кажи, че не ме познаваш.

После я прегърнал, повторил заръката си още веднъж и заминал. Царската дъщеря отишла със сестрите си на прозореца и гледала събора на царските синове. Изведнъж нейният мъж минал на кон под прозореца и подхвърлил ябълката. Тя я хванала и се върнала в стаята си. След малко дошъл там и мъжът ѝ. Баща ѝ се чудел много, загдето тя не харесала ни един царски син. Затова той свикал втори събор. Ракът поръчал пак същото както преди, само че вместо сребърна ябълка царската дъщеря поискала от арапина златна. Преди да тръгне за събора, ракът казал на жена си:

— Тоя път ти ще ме издадеш!

Тя отвърнала, че няма да стане туй, и му се заклела. Но той повторил думите си и тръгнал.

Вечерта царската дъщеря стояла с майка си на прозореца. Изведнъж мъжът ѝ минал на кон под прозореца и ѝ подхвърлил златната ябълка. Майка ѝ се разгневила много, ударила ѝ плесница и извикала:

— И тоя ли не ти харесва, глупачко такава!

Дъщерята отвърнала уплашено:

— Че нали това е ракът!

Тогава майка ѝ се разгневила още повече, загдето не ѝ обадила

това по-рано, отишла бързо в стаята ѝ, взела черупките на рака, и ги хвърлила в огъня. Горката царска Дъщеря плакала много, но нищо не помагало: мъжът ѝ изчезнал безследно.

Но да оставим царската дъщеря и да видим друго.

Един старец вървял край реката и потопил парче сух хляб във водата, за да може после да го изяде. Но се притекло едно куче, грабнало хляба от ръката му и избягало. Старецът го подгонил. Но кучето достигнало до една врата, блъснало я и влязло вътре. И старецът подир него. Слязъл по една стълба и отпреде му се изпречил палат. Влязъл в палата и намерил сложена трапеза за дванайсет души. Скрил се старецът зад една завеса, за да види какво ще стане. Към обед чул голям шум и от страх затреперал. Иззад завесата видял да прелитат дванайсет орли. Обзел го още по-голям страх. Орлите се спуснали в един мраморен басейн, окъпали се и излезли дванайсет чудно хубави момци. Тогава седнали на трапезата, един от тях взел чашата, напълнена с вино, и рекъл:

— За здравето на баща ми!

Така се изредили всички да вдигат наздравица. А последният казал:

— За здравето на обичната ми жена! Проклетата да е майка ѝ, че изгори черупките ми! — И заплакал горчиво.

Момците станали, окъпали се пак в басейна, превърнали се отново на орли и отлетели. Старецът излязъл, изкачил се пак на горния свят и си отишъл у дома. Но като ходел из града, чул, че царската дъщеря е болна и много обича да ѝ разправят приказки. И той отишъл в палата.

Пуснали го при царската дъщеря и той разказал всичко, каквото се случило с него. Едва свършил и царската дъщеря го попитала знае ли пътя за подземния палат.

— Много хубаво — отвърнал старецът и тя пожелала да я заведе там.

Старецът я завел и заедно с нея пак се скрил зад завесата. Дошли орлите, превърнали се на хора и царската дъщеря тутакси познала мъжа си между дванайсетте момци. Искала да излезе и му се обади, но старецът я задържал. Момците седнали на трапезата и мъжът ѝ пак вдигнал чашата с думите:

— За здравето на обичната ми жена. Да е проклета майка ѝ, че

изгори черупките ми!

Царската дъщеря не могла да трае повече, спуснала се и прегърнала мъжа си. И той я познал веднага и казал:

— Спомняш ли си как ти казах, че ще ме издадеш? Сега виждаш колко съм бил прав. Но миналото е минало. Слушай какво ще ти кажа! Още три месеца ще бъда прокълнат. Ако искаш, можеш да живееш дотогава тук.

Царската дъщеря останала и рекла на стареца:

— Иди в палата и обади на родителите ми, че съм останала!

Старецът отишъл и направил, както му поръчали. Родителите й много се натъжили. Но трите месеца минали бързо, царският син станал най-сетне човек и те се завърнали у дома.

И сега още си живеят щастливо, а ние — дважд по-щастливо!